

Voorweg Nieuwe Wetering

Alkmadders

28^e jaargang
September 2011, nummer 115

**Kwartaaluitgave van de
Stichting Oud Alkemade.
Opgericht 16 december 1980**

Redactie:

T. van Dijk-Spruit, Onelplein 8,
2371 EZ Roelofarendsveen (071 3315295)
G.J.M. van Beek, Fransche Brug 18,
2371 BE Roelofarendsveen (071 3313777)
J.W. Kret, Anemonenstraat 1,
2371 GM Roelofarendsveen (071 3312839)
J. Cozijn, Galgekade 2 aC26,
2371 EL Roelofarendsveen
A. Schoonderwoerd (071 3313345)
Zwanenwater 2, 2371 NS Roelofarendsveen
Verspreiding blad en klachten daarover:
Th. Meijer, Meidoornstraat 13,
2371 VC Roelofarendsveen (071 3314706)

Adreswijzigingen kunnen worden doorgegeven
aan jgm.rietbroek@planet.nl.

Losse nummers van "Alkmadders" zijn voor € 2,50
verkrijgbaar in het Historisch Centrum, Saskia van
Uylenburchlaan 22, Oude Wetering
(telefoon 071 - 3312168).
De uitgave "Alkemade in oorlogstijd" is verkrijgbaar voor
€ 2,80.
Alkmadders **per post** toezenden kost € 7,50 per jaar
extra.

Het Historisch Centrum is geopend op zondagmiddag
van 14.00 tot 17.00 uur en op dinsdagmiddag van 13.30
tot 16 uur.

In de maanden **juli en augustus** en op 1^e Paasdag, 1^e
Pinksterdag en 1^e en 2^e Kerstdag is het centrum geslo-
ten. Op 2^e Paasdag en 2^e Pinksterdag is het centrum
open.

De minimumdonatie bedraagt € 12,50 per jaar te
voldoen op bankrekeningnummer **3011.09966** van de
penningmeester van de stichting.

Contactpersoon van het bestuur:
Mevrouw A. van Wieringen, Zwarteweg 6, Oud Ade (tel.
071 5018326), secretaris van het bestuur.
Postadres van de Stichting:
Saskia van Uylenburchlaan 22,
2377 CE Oude Wetering.
E-mailadres: info@oud.alkemade.net
Internetaansluiting: www.stichtingoudalkemade.nl

**Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt door middel van druk,
microfilm of op welke andere wijze ook, zonder
voorafgaande toestemming van de redactie.**

INHOUD:

Van de redactie	pag. 1
Het jaar van de molen: een molenpraatje	pag. 2
NIEUWE TENTOONSTELLING OVER MOLENS	
HOOG EN DROOG	pag. 4
Johannes Naeranus, vermaard theoloog	pag. 5
De donateursavond is op 14 oktober	pag. 6
Oud-Alkemadeprijs voor TWEE winnaars:	
Kolk 11 en Witte Singel 17	pag. 7
Zoekplaatjes	pag. 13
Uit de collectie van Oud Alkemade:	
De spullenzolder	pag. 14
De 500 ^e deelnemer aan de historische	
wandeling is feestelijk onthaald	pag. 16
Herinneringen worden opgehaald	pag. 17
DE BIBLIOTHEEK DICHT? KOM NOU	pag. 18

Reacties op de vorige uitgave

In het artikel "Uit de collectie van de Stichting Oud Alkemade"
merkte onze textielbeheerder Thea van Loon op dat ze de bena-
ming nog niet wist van 'een versierde strook stof dat een katholiek
priester over zijn mouw kon hangen'. Daarop zijn verschillende
reacties gekomen. Ze geven allemaal dezelfde uitleg: het is een
manipel en dat is een brede band vervaardigd van stof in dezelfde
kleur als de kazuïel en wordt door de priester over de linkerarm
gedragen. Onze hartelijke dank voor de vele reacties.

BESTUURSMEEDEDELINGEN

1. De jaarlijkse uitloting van twee obligaties, zoals
met de kopers daarvan is overeengekomen, heeft opgele-
verd dat de nummers **40** en **98** in aanmerking komen om
tegen inlevering van de obligatie te worden uitbetaald. De
eigenaren kunnen zich in verbinding stellen met de pen-
ningmeester.

2. Er zijn nog enkele donateurs die hun **donatie** voor
2011 niet hebben afgedragen. Als de acceptgiro is zoekge-
raakt even contact opnemen met de penningmeester. Als
u betaalt, vermeldt dan vooral uw **administratienum-**
mer. Dan weet de penningmeester welke donateur be-
taalt. Het gironummer is 54 35 64 1; het banknummer is
30 11 09 96 6 t.n.v. Stichting Oud Alkemade, Saskia van
Uylenburchlaan 22, 2377 CE Oude Wetering.
Bij voorbaat dank voor uw medewerking.

**Ook Oud Alkemade zet de schijnwerper op de molen.
Zie onze nieuwe tentoonstelling.**

2011 is het jaar van de molens, daarom

EEN MOLENPRAATJE

Zoals u misschien weet is de Noordzee er niet altijd geweest. Maar dan praten we over een tijd die vele miljoenen jaren achter ons ligt. In de IJstijd was het gebied waar nu de Noordzee ligt een moerassig gebied waar neushoorns en mammoeten rondzwierven. Pas tegen het einde van de IJstijd, zo'n 13.000 jaar geleden, kwam het gebied tussen Nederland en Engeland – dat toen uiteraard nog niet die namen hadden – onder water te staan door het smeltende ijs. Vissers, die nu de Noordzee bevaren, vinden in hun netten nog wel eens restanten van deze dieren terug. En nu men de Tweede Maasvlakte aan het opspuiten is met zand uit de Noordzee komen er ook grote botten van deze dieren boven. Dit alles is te zien in het paviljoen Futu-reland, waar de hele ontwikkeling van de Tweede Maasvlakte te volgen is.

De Rijn en de Maas voerden grote hoeveelheden zand en grind mee naar de zee. Door de stuwende kracht van het water en de wind werden zandbanken en duinen gevormd. Onze laaggelegen landen werden regelmatig overspoeld door het zeewater. De zandbanken vielen bij eb regelmatig droog. De mensen van die tijd ontdekten dat je op zo'n droogvallende zandbank en in het gebied achter de duinen ook redelijk kon wonen. Al moest men bij hoogtij op z'n hoede zijn. Het Romeinse leger, dat een paar eeuw voor onze jaartelling ook naar ons land kwam, was zo wijs hun nederzettingen te bouwen op de hoger gelegen gebieden én langs de rivieren: aanvoer en afvoer van goederen was over water veel gemakkelijker dan over het land.

In het lager gelegen westelijk deel van ons land viel in droge zomertijden regelmatig stukken moerasland droog. Omdat er steeds meer behoefte kwam aan woongebieden en bouwgrond, ontdekte men dat die delen in het moerasland tegen het water beschermd konden worden door er een dijkje omheen te leggen. Door het graven van sloten door het laagland, werd de afwatering beter geregeld. Bij eb liep het overtollige (regen)water langs natuurlijke weg terug naar de rivier of de zee. Zo bleef alles toch behoorlijk droog. Je zou kunnen zeggen: de polder in zijn prille vorm was geschapen!

Verandering van het landschap

Eeuwenlang groeiden grassen en bomen in het onbewoonbare lage deel van ons land. Ze stierven af en er groeiden weer nieuwe op. Jaar in jaar uit. Zo ontstond een steeds dikker wordende laag afgestorven boom-

en plantenresten. Men ontdekte dat als je een plak van die blubber liet drogen er goed een vuurtje mee kon stoken. We kennen dat nu als turf, een brandstof uit een tijd dat men nog niet wist dat in diepere lagen een nog betere brandstof was gevormd. De grondsoort die is ontstaan uit het plantaardige materiaal kennen we, dat weet u, als veengrond.

Vanaf ongeveer 1100 werd het winnen van turf op steeds grote schaal gedaan. Dat ging door tot in de 19^e eeuw. (Zelfs in de vorige eeuw werd hier en daar nog wel turf gewonnen. Maar dan was het uit armoede. Dat had niet meer zo'n invloed op verandering van het landschap.)

In de hoger gelegen, dus drogere delen van ons land, werd de grond die voor turf geschikt was uitgestoken, maar in het moerassige westen werd de turf gebaggerd met een baggerbeugel.

Op plaatsen waar het afgraven van de veengrond voor de turf op grote schaal gebeurde, veranderde het beeld van het landschap totaal. De uitgebaggerde plakken grond werd naast elkaar te drogen gelegd. Daar waar de grond was afgegraven, kwam water te staan. Tussen die plassen lagen rechte stukken land waarop de veengrond bleef liggen tot die droog genoeg was om er plakken van te steken en te vervoeren. Die langgerekte stukken land zijn nog steeds in veel gebieden in Zuid-Holland en Utrecht te vinden. Denk maar aan de Vinkeveense en Loosdrechtse plassen. Daar zijn de smalle legakkers nog goed te zien. Soms ook werden de legakkers afgegraven of zorgde de golfslag tijdens een storm dat ze wegspoelden het water in. Bij ons in de buurt is dat ook gebeurd, waardoor het Leidsche Meer en het Haarlemmermeer één grote binnenzee werd. Het onstuimige water bedreigde regelmatig de omliggende steden Leiden, Haarlem en Amsterdam.

Om van de last van overstromingen af te komen en om meer bouwland te creëren voor de inmiddels groeiende bevolking, bedacht men dat de meren, maar ook de door vervening ontstane plassen drooggemaakt moesten worden.

In de 16^e eeuw werden de eerste meren drooggemaakt. Dergelijke polders worden droogmakerijen genoemd. Overigens, de drooglegging van de Haarlemmermeer vond pas plaats in 1852, ook al waren er al in 1641 plannen gemaakt door Jan Adriaenszoon Leeghwater. Er zouden volgens dat plan ongeveer 200

poldermolens nodig zijn. Door verzet van verschillen- de kanten is dat allemaal in zijn tijd niet doorgegaan. In de 19^e eeuw was inmiddels de stoommachine uit- gevonden en konden die worden ingezet voor het droogmaken van dat grote meer.

Vóór het tijdperk van de stoommachine zorgden windmolens voor het grote werk.

De molens werden als regel op een hoger gelegen punt gebouwd. Het waren aanvankelijk overwegend kleine molens met een scheprad die het water 'wegschepten' en naar de rivier overbrachten of naar de aangelegde sloot, de boezem, net buiten de dijk. In Rijnland is voor het eerst sprake van een windwatermolen in 1408. Het betreft een klein watermolentje achter het huis Cronestein.

Door blikseminslag - de molen was vaak het hoogste punt in de omgeving - en warm lopen van de molenas, brandden er regelmatig molens af. Na zo'n brand kwam wel vaak een grotere, betere of stenen molen in de plaats.

De polders werden door landaanwinning steeds groter en het veenland werd droger. Dat *lijkt* leuk, maar droge veengrond klinkt in, dus daalt. In de eerste eeuwen na het bouwrijp maken van de grond daalde het niveau van het maaiveld niet zelden met enkele meters! Er zijn ook nu nog hier in de buurt dijken die opgeworpen lijken, maar in werkelijkheid liggen die hoger dan het land ernaast doordat dat land inge- klonken is.

Doordat de bodem ten opzichte van het buitenwater waarop men het overtollige polderwater loosde, zo ver was gedaald, moesten middelen worden ingezet om verder verlies tegen te gaan. Het water werd niet al- leen uit de polder gehaald, maar er ook in gebracht als dat nodig was. En dat gebeurt nog steeds zo. Daardoor kan je nu een polder beschrijven als: een door dijken begrensd land, waarbinnen de water- stand kunstmatig kan worden geregeld.

De Vrouw Vennemolen

De Vrouw Vennepolder is zo'n polder, die voor het eerst waarschijnlijk windbemaling kreeg. Dat werd een wippoldermolen met een scheprad. De oudste bekende datum van de Vrouw Vennemolen of Venne- molen dateert uit vroeg 1600. Doordat een dergelijke houten molen door intens gebruik niet het eeuwige leven had, werd de molen regelmatig vernieuwd. Zo is bekend dat dit bij de Vrouw Vennemolen in 1835 en 1935 is gebeurd.

Toen in 1954 de koningsspil brak, werd er naast de molen een elektrisch gemaal geplaatst. De molen is eigendom van de Rijnlandse Molenstichting en door haar toedoen in 1963 "maalvaardig" gerestaureerd. Door de enthousiaste molenaar en bewoner Bram van Seggelen, werd de molen weer regelmatig in bedrijf

gesteld. Na zijn overlijden kwam de molen er zo slecht bij te staan, dat het noodzakelijk was de wieken kaal te zetten. In Oud-Ade vond men dat maar niets. De molen en St. Bavokerk vormden immers het aanzien en de entree van het dorp.

Onder leiding van zeer enthousiaste dorpingen werd er gedurende het weekend van 8 en 9 juli 1995 een speciaal molenweekend georganiseerd met allerlei speelse activiteiten met het doel zoveel mogelijk geld op te halen en daardoor de eerste aanzet voor de res- tauratie van de molen te kunnen geven. Het werd bij elkaar een heel mooi bedrag van ongeveer 50.000 gulden (= € 22.725,-).

Met subsidie van Het Rijk, de Provincie, de Gemeente en de Rijnlandse Molenstichting kon men in 1997 met de restauratie beginnen. De restauratie werd meteen grondig aangepakt. Zo werd er een nieuwe betonnen fundering onder de molen gelegd. Voor een betere tasting (grip) van het scheprad werd er ook een nieu- we, verdiepte, waterloop aangelegd.

Op 16 mei 1998 werd de compleet gerestaureerde molen, tijdens een groots dorpsfeest, weer in gebruik gesteld door een gedeputeerde van de provincie Zuid- Holland, de heer H.B. van der Goot.

Foto: 16 mei 1998: Gedeputeerde H.B. van der Goot licht met hulp van mole- naar Hans van der Pouw Kraan de vang, waarmee de heringebruik- stelling van de molen een feit is. Foto: J.L.J. Ter- steeg

De Vrouw Ven- nemolen is één van de mooiste wippoldermo- lens van Zuid- Holland en

vormt met de ernaast gelegen molenaarswoning een prachtig geheel. Ook landschappelijk is de molen bij- zonder mooi gelegen. De molen heeft uit alle windrich- tingen een vrije biotoop (windvang) en is al van verre een trekpleister. De molen werd en wordt dan ook veel gefotografeerd en geschilderd. Ook voor koningin Wil- helmina was de molen een dankbaar schildersobject en trok zij er met haar speciale schilderswagen regel- matig op uit richting Oud-Ade en omstreken. Sinds de laatste aanvullende restauratie, in 2009, wordt de molen weer regelmatig in bedrijf gesteld door

de huidige bewoner, de molenaar Hans Lippens. Hans Lippens woont sinds enige tijd in het molenaarshuis bij de molen. De molen doet dienst als nood- en hulp-gemaal. Als de blauwe wimpel wappert kan je de molen bezoeken en van de molenaar uitleg krijgen over het functioneren van de molen.

De grootste molengemeente

Kinderdijk is bekend om zijn vele molens. Er zijn er daar 19. Maar ... Kaag en Braassem is met 20 molens de grootste molengemeente!

De meeste molens zijn eigendom van de Rijnlandse Molenstichting en door haar inzet allemaal maalvaardig gerestaureerd. Bijna alle molens staan nog in een open landschap. Het is een waar genot deze molens, net als vroeger, al van heel ver te zien draaien.

Kent u alle molens uit uw gemeente? Laten we ze eens noemen:

- in Oud-Ade dus de Vrouw Vennemolen (1632) en de Rodemolen (1632),
- in Rijkpwetering de Akkerslootmolen (1793), de Blauwemolen (1772 + 1904), de Waterloosmolen (1857), de Buurtermolen (17??), de Lijkermolens 1 en 2 (1780), de Mopmolen (1752),
- in Kaagdorp de Kagermolen (1683),
- in Nieuwe Wetering de Adermolen (1941),
- in Oude Wetering de Googermolen (1717),
- in Roelofarendsveen de Veendermolen (1934),
- in Hoogmade -Woubrugge de Hoogmadesemolen (1897), de Vlietmolen (1913), de Grosmolen (1640), de Doesmolen (1630) en sinds kort de Kalkpoldermolen 1684 bij de Doesmolen. Op de werkplaats van molenmaker Verbij staat sinds kort een klein houtzaagmolentje, het zogenaamde Dekkermolentje.

De Mopmolen bedreigt

De Mopmolen uit 1752, die in Rijkpwetering staat, is een poldermolen met scheprad en bemaalt de Veen-der- en Lijkerpolder buiten de bedijking. Door de aanleg van de hogesnelheidslijn en de verbreding van de A4 dreigde de molen zijn echte maalfunctie te verliezen. Echter door inzet van de Rijnlandse Molenstichting en de Provincie heeft men als oplossing een heel dikke buis onder de HSL en de A4 gelegd, zodat het overtollige water toch weggemalen kan worden. De enthousiaste bewoners en molenaars, de familie Toet, laten de molen regelmatig in bedrijf zien.

Het jaar van de molens

Uit dit alles mogen we concluderen, dat de Gemeente Kaag en Braassem over een uniek molenbestand beschikt. Daar moeten we zuinig op zijn.

De provincie Zuid-Holland heeft het jaar 2011 uitgeroepen tot HET JAAR VAN DE MOLENS. Daardoor zijn er in de hele provincie activiteiten rond de molen, waarvan er nog 225 zijn! Maak er gebruik van!

Samenstellers:

Jacques Tersteeg

Inhoudelijke aanwijzingen: Flip Keulenmans

Aanvullingen en verwerking van de opmerkingen: Adri Schoonderwoerd

Bronnen:

A. Bicker Caarten: *Middeleeuwse watermolens in Hollands Polderland*, 1990.

<http://www.regiocanons.nl/zuid-holland/rijnland/1330-de-eerste-polders>

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Vervening>

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Poldermolen>

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Droogmakerij>

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Haarlemmermeer>

NIEUWE TENTOONSTELLING

Op zondag 4 september wordt onze nieuwe tentoonstelling geopend. De titel luidt:

HOOG EN DROOG.

De tentoonstelling gaat over de molens van het Alkemadese deel van de gemeente.

Op het moment van schrijven zijn we nog bezig met het inrichten, maar zoals u van ons gewend bent, belooft het een uiterst leuke en interessante tentoonstelling te worden.

Met behulp van de Rijnlandse Molenstichting, molenaars en een groot aantal molenliefhebbers kunnen wij foto- en filmmateriaal, krantenknipsels, modelmolens, gereedschap en nog veel meer laten zien op het gebied van molens.

Zoals gebruikelijk is de tentoonstelling te bezichtigen in het Historisch Centrum van de Stichting Oud Alkemade, Saskia van Uylenburchlaan 22 in Oude Wetering. Openingstijden: zondag van 14 tot 17 uur en dinsdag van 14 tot 16 uur.

Gezicht op Oude Wetering, geheel rechts de Remonstrantse Kerk. Tekening van P. Grandjean uit 1766, Gemeentearchief Leiden.

JOHANNES NAERANUS

Internationaal vermaard theoloog aan de Oude Wetering

Vrijwel iedereen van u weet waar het remonstrantse kerkje staat: aan de Kerkstraat in Oude Wetering. De geschiedenis van deze oudste kerkelijke Gemeente van het dorp gaat terug tot de eerste helft van de 17^e eeuw. Maar tot voor kort was niet bekend, wie de stichter is van dit oudste bedehuis ter plaatse. Dat blijkt nu met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid Johannes Naeranus (1608-1679) te zijn, een theoloog van internationale allure.

Deze man was van vermoedelijk 1637 tot aan zijn dood in 1679 als 'herder en leraar' van de kleine kude der Remonstranten aan de Wetering werkzaam. Deze vrijzinnige groepering was in 1619 uit de toenmalige protestantse kerk gezet en had onder vervolging te lijden. Aan de Wetering konden zij onder bescherming van de katholieke ambachtsheren van Alkemade in het verborgene hun godsdienst uitoefenen. In 1645 bouwden zij daar hun 'schuilkerk', verschoolen achter het huis van de predikant. Naeranus maakte financieel deze bouw mede mogelijk. In 1671 wordt van hem geschreven dat hij woonde *'in een huys in welkers agterste gedeelte de Kerckdienst werd geoeffend'*.

Wie was deze Johannes Naeranus en wat maakte hem zo internationaal bekend? Hij wordt door Dr. S.J. Visser, die in februari van dit jaar promoveerde, in zijn proefschrift beschreven als een gedreven figuur, die opkwam voor godsdienstige verdraagzaamheid. Met zijn ambtgenoot ter plaatse, Willem van Hattem, trad hij hierover in correspondentie en deed hij een poging om de meningsverschillen die de christenheid verdeeld houden te overbruggen. Willem van Hattem was de predikant van de gereformeerde gemeente in Oude Wetering. (De ons bekende gereformeerde kerk ontstond overigens pas rond 1892; hier is met gereformeerd de latere hervormde gemeente bedoeld.) Maar in zijn correspondentie met geestverwanten van de Remonstranten, de Socinianen of Unitariërs uit Polen, leren wij hem nog meer kennen als een kampioen voor gewetensvrijheid en tolerantie. Verscheidene van deze 'Poolse Broeders' hebben hem in de Oude

Weteringse pastorie opgezocht. De Socinianen zijn tegenstanders van de leer van de Drie-eenheid: de eenheid van God in drie personen: de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

Naeranus was behalve scherpzinnig theoloog een succesvol netwerker en fondsenwerver om deze in Mid-den-Europa vervolgde minderheden daadwerkelijk te ondersteunen en hun geschriften uit te geven.

Naeranus is ook bekend om zijn *'gymnasium der Sociëteyt'*, een opleidingsschool voor aanstaande studenten aan het Seminarium der Remonstrantse Broederschap, kortweg de 'Sociëteyt'. Hij hield deze school aan huis en heeft daar jonge mensen opgeleid, die later (zoals Adriaan Paets) naam zouden maken in het culturele leven van ons land. Door de activiteiten van Johannes Naeranus werd de Remonstrantse Kerk van Oude Wetering enkele decennia lang een middelpunt van internationale en landelijke intellectuele netwerken, om daarna weer een bescheiden plattelandsgemeente te worden die zich heeft gehandhaafd tot op de huidige dag.

Door de studie die Dr. Visser maakte van Naeranus, is er meer bekend geworden over de Remonstrantse Kerk van Oude Wetering en vooral ook over de contacten met de socinianen uit Polen.

*Dit artikel in Alkmadders wil daarom iedereen die geïnteresseerd is in die historie uitnodigen de lezing bij te wonen die Dr. Visser op **dinsdag 27 september om 20 uur in de Remonstrantse Kerk, Kerkstraat 40 te Oude Wetering** zal houden. De lezing is vrij toegankelijk.*

Donateursavond 2011

Film en Vitreiking Oud-Alkemadeprijs

Graag nodigt het bestuur van de Stichting Oud Alkemade u uit voor de jaarlijkse donateursavond, die dit jaar op vrijdag 14 oktober gehouden wordt.

We zijn er in geslaagd een interessant programma samen te stellen.

Voor de pauze zal een film vertoond worden, die gemaakt is in 1971 bij gelegenheid van het afscheid van de heer A.A. Coone als directeur van de L.T.S. in Oude Wetering. Nu dus veertig jaar geleden. In deze film zijn vele oud-docenten en oud-leerlingen te zien, maar ook impressies van het gebouw en de inrichting van de voormalige technische school.

Wat waren ze nog jong!

Ook oud-leerlingen, oud-leraren en belangstellenden zijn op deze avond van harte welkom.

Ook dit jaar wordt op de donateursavond de Oud-Alkemadeprijs uitgereikt. Zoals u in een artikel elders in dit blad kunt lezen is de prijs toegekend aan eigenaren van woningen, die gesloopt moesten worden. Ze krijgen de prijs voor de grote inzet, waarmee het gelukt is de woningen te behouden.

Wij hopen natuurlijk op een grote opkomst!

Nog even de feiten op een rijtje:

Datum: vrijdag 14 oktober 2011

Locatie: De Spreng, Kerkstraat 50,
Oude Wetering

Aanvang: 20 uur

Zaal open: 19.30 uur

Programma:

20 uur opening

20.15 uur film L.T.S

21 uur pauze

21.15 uur uitreiking Oud-Alkemadeprijs

DE WINNENDE PANDEN ZIJN:

WITTE SINGEL 17 en KOLK 11

Dit jaar wordt de Oud-Alkemadeprijs toegekend aan de *gebroeders Ronald en Dennis van den Ing*, die hun huis aan respectievelijk de Witte Singel 17 te Roelofarendsveen en de Kolk 11 te Oud Ade hebben gerestaureerd. Door de verzakte staat stonden beide huizen op de nominatie gesloopt te worden, maar werden door de familie Van den Ing op een wel heel bijzondere manier grondig opgeknapt.

De vraag of zij wel eens van de Oud Alkemadeprijs hadden gehoord, wordt door hen bevestigend beantwoord. Ze hebben echter nooit beseft dat zij hiervoor in aanmerking konden komen. Dat ze nu samen deze prijs ontvangen, vinden zij de kroon op hun werk.

Huis scheefgezakt? Vijzels eronder en opkrikken maar!

Aannemer Wouter Visser uit Ouderkerk aan den IJssel is een specialist in het recht zetten van scheve huizen met behulp van vijzels. Zijn vader is al met dat werk begonnen en hij heeft van hem het daarvoor benodigde gereedschap en de vakkennis overgenomen. Van tevoren berekent hij alles heel goed, en het rechtzetten lukt vrijwel altijd. Hij heeft nog nooit meegemaakt dat dit is mis gegaan. Per huis worden gemiddeld 60 vijzels gebruikt. In de fundering worden gaten gemaakt om ze daarin te plaatsen. De aannemer geeft op elke vijzel aan hoeveel deze per ronde versteld moet worden. Het opvijzelen luistert zeer nauw en gaat met tienden van millimeters per keer. Soms gaat er een vijzel los of vast staan. Dan checkt één van de mannen van Wout Visser de vijzel en stelt hem bij. Aannemer Wouter Visser heeft de leiding, elke keer als hij op zijn fluitje blaast moeten de mensen hun vijzel draaien. Tijdens de werkzaamheden worden de vijzels door de aannemer nauwlettend in de gaten gehouden. Met vijf man zou hij er een week over doen. Maar als er bijna bij elke vijzel iemand staat gaat het veel sneller. Bij het huis aan de Witte Singel en bij de Kolk waren er ongeveer 60 personen per huis om te helpen. De start was omstreeks 8 uur en om rond 12 uur stonden de huizen recht. Op de vraag hoe je zoveel man bij elkaar krijgt vertellen Ronald en Dennis van den Ing dat dat geen probleem geweest is. Er waren genoeg familieleden, burens, kennissen en vrienden die mee wilden helpen aan dit spektakel. Er waren zelfs teveel gegadigden. Ze hadden er nog wel 20 mensen bij kunnen krijgen, maar daarvoor was geen ruimte. Je moet elkaar tenslotte niet in de weg lopen. De klus kan ook wel machinaal geklaard worden, maar dat is veel moeilijker te reguleren en komt ook stukken duurder uit. Na het opvijzelen wordt de vrijgekomen ruimte tussen fundering en vloer weer opgemetseld en de gaten waarin de vijzels gezeten hebben, gedicht.

WITTE SINGEL 17 Roelofarendsveen

Allereerst het woord aan Ronald van den Ing en zijn vriendin Karin Kalker. Ronald runt een eenmanszaak als ingenieur engineering. In die hoedanigheid verhuurt hij zich aan de Koninklijke Nederlandse Schaats Bond en verzorgt het materiaal van de schaatsters. Daarnaast is hij werkzaam bij Ploeg kozijnen, waar hij de eerste jaren verantwoordelijk was voor de procesoptimalisatie binnen het bedrijf. Momenteel is hij daar commercieel manager. Karin is kraamverzorgster.

De geschiedenis van het huis

Henricus Johannes Hoogenboom uit Roelofarendsveen is in 1911 in Roelofarendsveen geboren als zoon van Martinus Hoogenboom en Neeltje Zaal. In 1937 vraagt hij bij de gemeente Alkemade een vergunning aan om op een perceel grond aan de Zuidkade van het Braassemermeer een woonhuis te bouwen. De aannemer is de firma G. Wesselman en zonen. De bouwkosten worden begroot op f 3925,-. (In euro's zou dat ongeveer € 1780 zijn.) Op 2 juni 1937 is de vergunning binnen en kan er gebouwd worden. Oktober 1937 trouwt hij met Maria Catharina Akerboom. Zij is geboren in 1912 als dochter van Petrus Erasmus. Akerboom en Apolonia van der Meer. In 1940 vraagt hij vergunning aan voor het bouwen van een houten schuurtje tussen het woonhuis en een aan de noordkant gelegen warenhuis. (Dit is een broeikas, waarin ook tuindersmateriaal opgeslagen wordt). Ook dit laat hij bouwen door de firma Wesselman.

Het huis verzakt

De woning is tegen de dijk van het Braassemermeer gebouwd. Het achterste gedeelte is onderheid met 8 meter lange palen, maar de voorkant staat enkel op een betonnen fundering. In die tijd mag er wegens het risico op dijkdoorbraak niet in een dijk geheid worden. De grond van een dijk, die regelmatig wordt opgehoogd, klinkt echter in. Het huis verzakt daardoor en duikt als het ware met de voorkant in de dijk. Dat is blijkbaar al snel het geval geweest, want oudere mensen kunnen zich niet anders heugen dan dat het huis altijd scheef heeft gestaan. In de jaren zestig van de vorige eeuw worden huis en erf verkocht aan de familie Nooij. Tot 2008 blijft het in het bezit van deze familie.

Kopen is slopen?

Ronald van den Ing en Karin Kalker zijn dan al anderhalf jaar op zoek naar een huis met karakter op een mooie locatie. Een nieuwbouwhuis willen ze niet, maar opknappen is geen bezwaar. Op die manier kunnen zij hun creativiteit er in kwijt. Elke vrijdag bekijken ze op internet de makelaarssites om te zien of er iets van hun gading tussen zit. Dan ontdekt Ronald een advertentie met een nogal onduidelijke foto van Witte Singel 17 in Roelofarendsveen. Volgens de beschrijving is dit huis onbewoonbaar en luidt het advies: omgooien en nieuw bouwen. Karin ziet het huis direct zitten. Ronald neemt contact op met de makelaar en vraagt of hij de woning mag bezichtigen. Dat blijkt niet per direct mogelijk te zijn. Binnenkort is er een kijkdag, dan is hij van harte welkom. Het zit hem niet lekker. Het huis daarnaast met een grote tuin staat ook te koop, en als iemand het in zijn hoofd haalt om beide percelen te kopen maakt hij geen kans. Hij neemt weer contact op met de makelaar en na enig aandringen krijgt hij toestemming om het huis te bezichtigen. Zijn vader Gerrit van den Ing gaat mee. Als deze in de huiskamer aan tafel zit, en uit het raam over het Braassemermeer kijkt, zegt hij: "Kopen, en als jij het niet doet dan doe ik het". Ronald laat er geen gras over groeien. De volgende dag belt hij de bank voor een spoedafpraak. Daarna doet hij een bod op het huis met de mededeling dat de eigenaars geen bouwrapport hoeven op te maken. Alles gaat volgens plan en binnen vijf dagen zijn Ronald en Karin de trotse eigenaars van Witte Singel 17.

De verbouwing

Ronald: "Daarna vroegen wij ons wel af wat we nu eigenlijk gedaan hadden. Misschien was het wel helemaal niet op te knappen. En nieuwbouw was geen optie; dat was financieel niet haalbaar". Het belooft een flinke verbouwing te worden, maar volgens Pa van den Ing moet het met behulp van familie goed te doen zijn.

Allereerst wordt het huis aan een grondig onderzoek onderworpen. Het blijkt getordeerd te zijn. (Dat bete-

kent dat het aan alle hoeken verschillend verzakt is.) Aan de zuidkant staat het 48 cm uit het lood, aan de noordkant 39, en aan de westkant 3 cm. Vreemd genoeg is er geen scheur in de muren te bekennen, en zelfs de kelder is nog kurkdroog. Als ze de fundering bekijken, zien ze dat het huis gedeeltelijk op een funderingsbalk is gebouwd, wat ze nog niet wisten. Dat is een meevaller. Het is met fundering en al verzakt en doordat het zeer solide gebouwd is, blijkt die verzaking eigenlijk het enige grote mankement aan het huis te zijn. In huis staat werkelijk alles scheef, de vloer op de benedenverdieping is uitgevlakt en heeft op het diepste punt een dikte van 17 cm. De wasmachine stond voor de helft op een plank die, zelfs op die kleine oppervlakte, aan de ene kant zeven cm uit het lood is. De deuren moeten met haakjes vastgezet worden, anders vallen ze open. Om dit te verhelpen zijn er enkele schuifdeuren geplaatst. Boven uit het raam kijk je direct in het water van het Braassemermeer. De horizon is niet te zien, zo schuin staat het raam naar beneden gericht. Ronald: "Als je een tijdje in het huis rondliep werd je gewoon zeeziek".

Hoe zet je een scheef huis recht?

Ondertussen wordt er door hen op internet gezocht naar het rechtzetten van scheve huizen. Zij vinden ene Wouter Visser, een aannemer die met behulp van vijzels tal van huizen heeft rechtgezet. Eerst gaan ze kijken bij een boerderij die op die manier is rechtgezet. Daarna komt Visser een kijkje nemen aan de Witte Singel en ziet geen enkel probleem. Het huis is goed gebouwd en zal die operatie wel doorstaan. Allereerst moet de fundering helemaal blootgelegd worden, wat een hoop graafwerk betekent. Deze ligt 1,5 meter onder het maaiveld; het grondwater ligt 10 cm lager. Vervolgens worden terras en schuur losgemaakt van het huis; daarna boren zij 72 gaten van 30 x 30 cm in de fundering voor de vijzels.

30 Augustus 2008 is het "vijzeldag". Er zijn die dag wel vijftig mensen in de weer. Elk moet meerdere vijzels in de gaten houden. Iedereen heeft instructies

gekrege wat en wanneer hij iets moet doen. Tijdens het vijzelen komt het huis geluidloos los van de oude fundering. Ronald: "Ik had van alle kanten een gekraak van jewelste verwacht, maar je hoorde echt niets". Bij het bereiken van het hoogste punt gaat de vlag in top. Het huis blijkt dan in 3 uur rechtgezet. Dat wordt gevierd met een barbecue voor alle helpers, en ze hebben daarbij prachtig weer.

Het echte werk

Nu kan het echte werk beginnen. De oude fundering blijft op zijn plaats liggen en vrijgekomen ruimte tussen fundering en vloer wordt opgemetseld. Ze hebben nu een heel grote kruipruimte. Ondanks het feit dat het huis op een dijk staat, is het daar kurkdroog. Er is een goede afwatering van de dijk naar de achter het huis gelegen sloot. Echt groot-scheepse verbouwingen zijn er nooit aan het huis ge-

weest, en nu het recht staat zit alles weer op zijn plek. Een uitzondering is de uitgevlakte vloer, die nu scheef ligt, deze wordt er uit gebroken. Ze maken zelf tekeningen voor de nieuwe indeling. Zo kunnen ze hun eigen stempel op het huis drukken. De trap, die in het midden van het huis stond, wordt verplaatst. De huiskamer beslaat nu de hele voorkant van het huis. De keuken komt aan de zuidwestkant met daarin de ingang naar de kelder achter een kastdeur. De bovenverdieping wordt helemaal leeggehaald, zodat er een nieuwe kamerindeling gemaakt kan worden. Er waren door de vorige bewoners kleine kamertjes getimmerd. Daarbij zijn gedeelten van de balkconstructie weggehaald en deurtjes in dragende balken gemaakt. Eén kant van het dakbeschoot, waar de ketel stond, is wegens lekkages grotendeels weggerot. Veel dakpannen aan de achterkant zijn kapot. Zij worden eraf gehaald tot één rij onder de nok. De goede pannen worden gesorteerd op stapeltjes en schoongemaakt. 'Nieuwe' oude pannen worden in Ter Aar gekocht. Dat is passen en meten: de oude dakpannen hebben namelijk niet allemaal dezelfde maat. De panlatafstand is gelijk, maar de breedte van de pannen niet. Het dakbeschoot wordt vernieuwd, dakkapellen gerenoveerd, de binnenkant van het dak geïsoleerd en de dakpannen teruggelegd. De balkconstructie in de nok is inmiddels hersteld (met ouderwetse pen-gatverbindingen) en 16 cm verhoogd zodat

ze de ruimte hebben voor kamers met deuren van normale hoogte. Ook beneden wordt alles grondig aangepakt. De oude houten kozijnen worden vervangen door kunststof exemplaren met extra isolerend dubbel glas. Achter aan het huis zit boven de sloot een bouwvallige steiger; ook die wordt vernieuwd. De schuur is provisorisch opgeknapt om opslagruimte voor het bouw materiaal te hebben.

Nabeschouwing

Achteraf gezien is de verbouwing razendsnel verlopen. Zij hebben het huis op 23 mei 2008 gekocht, kregen de sleutel op 8 juli en op 8 oktober 2009 is het klaar. Er zitten ongeveer 2500-3000 manuren werk in. Ronald van den Ing was van oktober tot maart veel weg als materiaalman voor de Nederlandse schaatsploeg, maar het klusteam, bestaande uit vele familieleden, ging stug door. Al het werk werd in de avonduren, weekenden en vakanties gedaan. Hiervoor moest veel wijken, Karin is zelfs gestopt met schaatsen, want eerst moest het huis af zijn. Karin: "In het begin wil je alles wel, maar op een gegeven moment ben je daar gewoon te moe voor. En op het eind ben je echt op, dan gaat alles zeer doen". Het werk deden ze met behulp van het klusteam grotendeels zelf, alleen aannemer Visser en de stukadoor (voor 420 m² stucwerk) zijn ingehuurd. De aanvoer van materiaal gebeurde met een aanhangwagentje omdat je met een vrachtwagen niet bij het huis kon komen. Enkele oude bewoners hebben het huis inmiddels ook bekeken, zij vonden het nu veel ruimer dan vroeger. "Eén ding was echter nog hetzelfde", zeiden ze, "dat is het kleine latje boven de lambrisering in de huiskamer, want daar hingen we altijd met onze stoel tegenaan". Ronald en Karin kijken met voldoening terug op de verbouwing van hun huis, en volgens hen kan het er weer 100 jaar tegen.

Nee, dit is geen shantykoor; het zijn de vele helpers van de mannen van Van den Ing, die gezamenlijk het huis op nieuwe, stevige poten hebben gezet

KOLK 11 Oud Ade

Weer een verbouwing

Het rechtzetten van een huis doe je maar eens in je leven, zo hadden Ronald en Dennis van den Ing gedacht. Maar een jaar later is het weer raak. De verbouwing van het huis aan de Witte Singel is nog niet eens af of broer Dennis van den Ing, technisch tekenaar/werkvoorbereider bij Hooymans productions te Roelofarendsveen, en zijn partner Shirley van den Burg, kinderfysiotherapeut, gaan ook op zoek naar een huis. Zij zetten hun zinnen op Kolk 11 in Oud Ade.

Geschiedenis van het huis

Rond 1853 laat de weduwe Dirkje de Heus-Doeswijk op een gewezen perceel hakhout een huisje met schuur bouwen. Het is gelegen aan de oever van de Oude Ade nabij de Kolk. In 1860 wordt dit gehuurd door de kleermaker Abraham van der Drift en zijn vrouw Johanna Wegman. De volgende eigenaar, Jan Vink, splitst het huis in 1875 in twee gedeelten. De noordkant wordt dan bewoond door Christianus Overpelt met zijn vrouw Cornelia van Kints, de zuidkant met de schuur door Abraham van der Drift. Achtereenvolgens zijn eigenaar: Jan Vink Jz. (1883), Aris van der Meer Gz. (1889), Simon Vlasveld (1909), Dirk Oudshoorn (1913), Johannes Jansen (1930), de gemeente Alkemade (1950) en tot 2008 de familie Tersteeg.

Grondige verbouwing in 1912

Op een kadasterkaart uit 1912 is een opmerkelijke verandering te zien. Het huis is een slag gedraaid en staat schuin op de fundering van het oude huis. In de bijbehorende beschrijving is het huis dat jaar 'geregresseerd'. Dat wil zeggen dat de bestaande situatie van het huis verbeterd is door wegneming van 'zekere gebreken'. Een verregaande verbouwing dus. In die tijd werden hout, de stenen en dakpannen van het oude huis bij een verbouwing hergebruikt. Als de oude fundering ook niet vernieuwd is, is het niet vreemd dat het daarna naar achteren verzakt is. Volgens de kadasterkaart blijken alleen de zuidwest- en de noordwesthoek daarop te rusten, de rest van het huis hangt er een beetje achter aan. Ook dit wordt in twee gedeelten bewoond. Het noordelijke met de helft van een kleine aanbouw aan de achterkant, het zuidelijke met de andere helft van de aanbouw en een schuur aan de zuidkant, die tegen het huis aan staat. In 1957 blijkt die schuur verdwenen en is er een pad gemaakt naar het achtergelegen stuk grond. Het huis zelf is kleiner geworden, de aanbouw aan de achterkant is weg. Ook de noordoosthoek is weg, zodat het op de tekening net lijkt of er een hap uit het huis is genomen. Het huisje wordt tot 1928 door de volgende personen bewoond:

In het noordelijke gedeelte: wed. Chr. Overpelt, D. Oudshoorn, P. Schakenbos, S. Vlasveld, N. Verhaar en J. Opdam. In het zuidelijke gedeelte: A. v/d Drift, H. Pijnaker, P. Witteman, P. Schakenbos en D. Oudshoorn.

Rond 1930 worden de twee helften weer één huis, en bewoond door de weduwe A. van der Hulst. In 1940 is de bewoner J. Vink, vervolgens A. J. Verduin, daarna L. J. Schrijvers. De laatste bewoner is mevrouw C. A. Tersteeg.

Het huis staat te koop

Als mevrouw Tersteeg het huisje aan de Kolk verlaat, laat ze een klein huisje aan het water achter van 8x8 meter met een hap eruit. Dennis hoort dat een broer van haar over de verkoop van het huis gaat. Hij belt de man direct, maar deze laat doorschermen dat het huis waarschijnlijk niet in de particuliere verkoop komt. Onverwachts komen zij het later toch tegen op een makelaarsite. Dennis belt direct de makelaar en vraagt een bezichtiging aan. De toestand van het huis valt niet mee. Eigenlijk is het een bouwval. Het pand is erg oud. De achterkant staat 22 cm uit het lood. Het heeft eensteensmuren waar de regen doorslaat en de dakpannen zijn lek. Op de bovenverdieping maken de houten spanten een doorloop zonder je hoofd te stoten bijna niet mogelijk. Het hout op de zolder blijkt een broedplaats voor houtworm, en ook de grote en kleine boktor zijn in ruime mate aanwezig. Verder is er een klein dakraampje en vinden ze twee oude wespennesten. Kortom, het huis is donker, hokkerig, en vooral muf, want het grondwater staat tot aan de vloer. Maar hoe erg het er ook uitziet, zij zien direct de mogelijkheden van het huis voor zich. Ook zij zijn al geruime tijd op zoek naar een origineel huis op een mooie locatie en dit is nu gelukt. Dennis meet bij de eerste bezichtiging de hele benedenverdieping op. Thuis tekent hij alvast een plattegrond. Vervolgens vraagt hij advies aan vader Gerrit van den Ing, die er in eerste instantie nog niet veel op te zeggen heeft.

Pa van den Ing en zijn zoon Marco.

Dennis zegt: "En ja, als Pa het niet ziet zitten, dan doen we het niet". Maar gelukkig keurt hij de plannen van zijn zoon niet af. Met vader en de makelaar gaat Dennis nog een keer terug naar het huis om de bovenverdieping op te meten.

Verkocht

Het huis ligt mooi aan het water op 240 m² grond met een tuin rondom. Dus zijn er wel meer kapers op de kust. In een paar dagen tijd zijn er rond de 20 aanmeldingen voor een bezichtiging. Omdat zij het heel graag willen hebben wachten ze een bouwkundig onderzoek niet af, maar doen een bod op het huis met alle gebreken erbij. Ze wisten immers toch wel dat het huis in zeer slechte staat verkeerde. Alles gaat naar wens, en binnen zes dagen is de koop rond. Op 1 augustus 2009 krijgen ze de sleutel. Er bestonden destijds nog heel wat onduidelijkheden. In grote lijnen was bekend dat er heel veel moest gebeuren, maar er was geen tijd om alles in detail uit te werken. Het stond al wel vast dat er gevizeld zou worden en het huis grondig geïsoleerd diende te worden.

Veel tijd om na te denken hebben ze niet, want voordat ze aan de Kolk kunnen gaan beginnen moet eerst de verbouwing bij broer Ronald aan de Witte Singel afgemaakt worden. Dennis en Shirley beginnen ondertussen alvast aan het slopen van hun huis en het voorbereiden van het vizelen. De rest van het klus-team maakt het huis op de Witte Singel af. In oktober 2009 is die klus geklaard en kunnen ze op de Kolk aan de slag.

Ook dit huis wordt rechtgezet

Voorafgaand aan de aankoop van het huis was er al contact opgenomen met Wout Visser om te overleggen of dit huis überhaupt opgevizeld kon worden. Visser bekeek het pand en zei: "Nou, dat zal wel lukken. Met jullie zie ik dat wel zitten". Door het aannemersbedrijf werden de vizelgaten afgetekend. Dennis en Gerrit hebben de gaten in de gevel en binnenmuren ingeslepen en uitgehakt. Hierna zijn door de aannemer de vizels geplaatst. Om het huis in verband te houden is er een kabel om het huis aangebracht. Op de dag zelf zijn er wel 60 man aanwezig om de vizels te bedienen. Eerst wordt het huis rechtgezet, vervolgens gaat het nog 30 cm omhoog om de problemen met het grondwater kwijt te zijn. In totaal wordt de fundering 48 cm hoger opgemetseld.

De verbouwing kan beginnen

Aan de hand van de inmiddels driedimensionaal uitgewerkte tekeningen worden er verschillende indelingen gemaakt.

Een oom doet de suggestie om het dak door te trekken, want op die manier krijg je veel meer ruimte boven. Ook dat wordt opgenomen in de planning. Tijdens de sloop van het dak blijkt deze zo slecht dat de planken zonder gereedschap eraf getrokken kunnen worden. Er komt een compleet nieuw en goed geïsoleerde prefabkap op. Deze kapconstructie bestaat uit drie daksegmenten en een zoldervloer. Dennis heeft de kapconstructie in gemeten en is in samenwerking met bouwbedrijf van der Geest, uit Oud Ade geplaatst. Het is wel spannend of het allemaal zal passen, want Dennis heeft de zolder samen met zijn vader opgemaakt toen het huis nog scheef stond. Vervolgens werd het dak in een fabriek naar die opmetingen gemaakt.

Er staat een grote kraan aan de Kolk die de delen van het dak over dat van de burens heen tilt en op het huis plaatst. Het waait die dag hard. Nadat de eerste gedeelten erop gezet zijn, moeten ze stoppen. Later op de dag valt de wind even weg en kunnen ze het andere gedeelte erop zetten. Net op tijd, want daarna gaat het echt hard waaien. Tot hun opluchting past het dak naadloos op het huis. Het is voor hen de spannendste dag van de hele verbouwing geweest. De planning is heel strak: donderdag 31 maart (voor Pasen) moet het dak erop, vrijdag 1 april de dakramen erin en zaterdag 2 april de pannen op het dak. Het lukt precies. Nu het huis dicht is, kunnen ze aan de rest van de verbouwing beginnen.

De rest van de verbouwing

Onder de vloer komen dikke isolatieplaten, vloerverwarming en er wordt een nieuwe betonvloer gestort. De trap wordt verplaatst naar de bijkeuken om de kamerindeling op de eerste verdieping zo efficiënt mogelijk te maken.

De plannen worden geregeld gewijzigd. Eerst zouden de ijsselsteentjes aan de buitenkant in het zicht blijven, maar omdat de oude stenen door de jaren heen poreus zijn geworden is het huis uiteindelijk voorzien van buitengevel isolatie en daarna door de stukadoor voorzien van een stuclaag. Om de ramen zit hieronder een houten frame, zodat ze later zonwering kunnen ophangen. Aan de zuidkant, naast de voordeur, komen ze een dichtgemetseld raam tegen. Dit wordt weer in ere hersteld. Op de binnenkant van de muren zit een dikke laag rode kalk. Dit wordt er allemaal afgebikt. De balken van het plafond van de benedenverdieping zijn op één na allemaal goed; één balk moest worden vervangen. De balken waren al netjes geschilderd, maar toen het dak eraf gehaald was, regende het in, en konden ze het weer over doen. Alle nieuwe deuren worden in de garage van de ouders van Dennis geleverd, want daar is het niet zo stoffig. De nieuwe keuken, die een jaar bij de vader van

Shirley in de schuur heeft gestaan, wordt door hen zelf geplaatst. Op aanraden van pa van den Ing wordt de verwarmingsketel naar boven verhuisd.

Muurankers en houten dakgootklossen zijn door Dennis zelf gemaakt. Omdat de buitenkant nu wit is, besluiten ze om groene kunststof kozijnen van Ploeg kozijnen te plaatsen. Ook aan dit huis wordt het meeste werk zelf gedaan in samenwerking met Paul stukadoorsbedrijf en bouwbedrijf Van der Geest.

De nabeschouwing

Zelf kijken ze voldaan terug op de verbouwing. Deze heeft in totaal 1 jaar en vier maanden in beslag genomen. Het is een heel drukke tijd voor hen geweest met daarnaast nog afstuderen en veranderen van baan. Omdat ze zelf alles van tevoren goed overdacht hadden, wisten ze precies waar ze op welk moment mee bezig waren. Voor een buitenstaander was dat bijna niet te volgen. Wanneer mensen kwamen kijken werd er geregeld bedenkelijk gekeken. Dit is nu tijdens het bekijken van de foto's van de verbouwing goed te begrijpen, want op een bepaald moment was er nog maar weinig over van het huis. De hoofdzaak bij zo'n verbouwing is zorgen voor een goede planning. Voor de rest is hun motto: waar een wil is een weg.

Een pluim voor de familie en in het bijzonder voor pa van den Ing

Vader Gerrit van den Ing was de spil waar alles om draaide bij beide verbouwingen. Zonder zijn hulp was het nooit zo snel gegaan. Hij stond met raad en daad klaar bij alle klussen en zorgde onder andere dat al het bouw materiaal op tijd aanwezig was. Dat scheelde een hoop tijd. Klusjes uit handen geven is niet het sterkste punt van de familie van den Ing. Het liefst doen ze het allemaal zelf. Een groot voordeel is dat ze veel kennis en vakmanschap in huis hebben. Vader van den Ing deed onder andere het leidingwerk zoals de waterleiding, riolering en verwarming. Vader van den Ing deed het leidingwerk voor gas, water en verwarming; elektra werd aangelegd door oom Peter en oom Jan hield zich bezig met de nieuwe spanten met authentieke pen-gatverbindingen. Daarnaast is er oudste broer Marco, die o.a. heel wat (verf)klussen heeft gedaan. En de 90-jarige opa Kalker, oud-jachtschilder, heeft alle deuren voor het huis aan de Witte Singel geschilderd.

Door alles zoveel mogelijk in eigen hand te houden, behoud je de controle over het verloop van de verbouwing en lukt het om alles naar eigen inzicht te maken. De familie heeft al wat verbouwingservaring opge-

daan. Eerst hebben zij geholpen met het huis van vader Gerrit aan de Leids-eweg in Oud Ade, vervolgens is door hen het huis van broer Marco aan de Gerberastraat in Roelofarendsveen opgeknapt.

Op de vraag of zij nog meer plannen in die richting hebben, luidt het antwoord

van de gebroeders van den Ing eensluidend: "Ja, nu is de schuur van pa aan de beurt. Hij heeft het de laatste jaren zo druk gehad met de verbouwingen van drie zoons, dat zijn eigen schuur er bij ingeschoten is." Dus Pa, zet de spullen maar klaar, de jongens komen er aan!

Toos van Dijk

Bronnen:

Ronald en Dennis van den Ing
Huizenonderzoek in de gemeente Alkemade – B. Bisschop
Archief Stichting Oud Alkemade
Archief van de Gemeente Alkemade/Streekarchief Alphen a/d Rijn

Foto's: Familie Van den Ing en Geert-Jan van Beek

De uitreiking van de Oud-Alkemadeprijs is op vrijdag 14 oktober in het Multifunctioneel centrum De Spreng, Kerkstraat 50, Oude Wetering.

BOEKJE OVER HET SPOOR

Kees van Haastregt uit Rijpwetering heeft Een boekje samengesteld over de Haarlemmermeerspoorlijn die van 1912-1936 door de gemeente Alkamde liep. Hierin herinneringen van mensen, die 'het spoor' nog hebben meegemaakt, oude en nieuwe foto's van de dorpen van Alkemade, de molens en de aanleg van de HSL.

Te verkrijgen bij:

Boekhandel Veenerick, Noordplein 4, Roelofarendsveen

Kees van Haastregt, tel. 071 5011291

ZOEKPLAATJES

We gaan u aan het werk zetten!!

Wie staan er op de foto ??

Neem even de tijd.

Het is fijn veel foto's in het archief te hebben, maar als je niet weet wie er op staan, heb je niets in zulke foto's. En dan hoor je vaak de opmerking: 'Gooi weg. Je weet toch niet wie het zijn.' Daar hebben we een grote hekel aan, want je gooit een stuk historie weg. De maker heeft de foto niet voor niets geschoten en bewaard. Daarom zijn de lezers van Alkadders onze laatste hoop. U beslist dus over een verder leven van de foto! Deze keer twee foto's, waar de voormalige leerlingen van de technische school en de Veenders hun hart over kunnen ophalen.

Op de foto staan de jongens van de technische school te Oude Wetering die in 1965 met het eerste schoolreisje van de school meegingen. Rechts staan de leraar Van Berkel en de directeur A.A. Coone. Wie weet de namen van de leerlingen, die nu rond de 53 jaar zijn?

← Wie zijn de leerlingen van de 3^e klas van de Mariaschool? Het is rond 1978-1979. De onderwijzeres is mevrouw Van den Boog.

Wie zijn dit ?

Bij de Stichting Oud Alkemade komt van alle kanten materiaal binnen, dat de moeite waard is om voor het nageslacht bewaard te blijven. In deze rubriek willen wij iets uit onze collectie voor het voetlicht plaatsen, met de persoon die het beheer in handen heeft.

UIT DE COLLECTIE VAN DE STICHTING OUD ALKEMADE

Vandaag spreek ik met Sjaak Koek. Hij is vrijwilliger bij de Stichting Oud Alkemade en is lid van de werkgroep inventarisbeheer. In het gesprek wordt duidelijk dat er veel onder deze werkgroep valt. De werkgroep is verantwoordelijk voor alle in bezit zijnde voorwerpen (waaronder de kleding. Zie ook Alkmadders, uitgave juni 2011, nummer 114).

We voeren ons gesprek op de zolder van het gebouw van de Stichting Oud Alkemade. Hier worden alle kleinere voorwerpen, die de Stichting in ontvangst neemt, opgeslagen. Sjaak onthult een klein tafeltje van wat rommel en stof en we gaan er bij zitten. Voor mij ligt een sabel in een heft en een stuk gereedschap, waarvan ik geen idee heb wat het is.

Sjaak weet het inmiddels na een lange zoektocht wel. Het blijkt een schietmasker te zijn, dat gebruikt werd bij de slacht van koeien en paarden. Na veel navraag bleek een passant op de braderie in Oude Wetering dit te weten.

En hoe zit het met het sabel? Het sabel is afkomstig uit de nalatenschap van de acteur Lou Geels (Bromsnor in de serie Swiebertje), die lang in Roelofarendsveen gewoond heeft. Deze beide voorwerpen moeten nog gerubriceerd, genummerd en opgeborgen worden.

Inventariseren

Sjaak vertelt: "Ik heb in de werkgroep als taak het inventariseren en ordenen van voorwerpen. Ik doe dit veelal samen met Aad van Benten.

Zeer regelmatig worden er bij de Stichting Oud Alkemade voorwerpen gebracht, die afkomstig zijn uit een

nalatenschap. Of ze komen beschikbaar na het opruimen van een schuur of zolder. Als de Stichting een schenking krijgt, wordt die vastgelegd op een schenkingsformulier. Hierop wordt niet alleen het voorwerp beschreven, maar tekent de Stichting voor ontvangst en doet de gever door middel van zijn/haar handtekening afstand van het voorwerp.

Vervolgens wordt gekeken naar de toestand, waarin het voorwerp zich bevindt. Zo nodig wordt het voorwerp gerestaureerd in de werkplaats en eventueel behandeld tegen schadelijke insecten.

Na deze behandeling wordt bepaald in welke categorie dit voorwerp thuishoort en krijgt het voorwerp een nummer. Dit nummer wordt opgeslagen in de computer en ten slotte krijgt het zijn plek in het depot op zolder.

Rubriceren

Voor het terugvinden van een voorwerp is het erg belangrijk is dat het voorwerp in een rubriek geplaatst is. Op dit moment worden de volgende rubrieken gehanteerd:

Huishoudelijke zaken; radio/tv en electra; land- en tuinbouw; ambachten; bank en kantoor; drukkerij; foto- en fimapparatuur; gemeente Alkemade; hamers; kapper; medische zaken; meten en wegen; muur- en naamborden; onderwijs, waaronder landkaarten; reclame en relatiegeschenken; religie; schilderijen en afbeeldingen; speelgoed; timmerman; oorlog, Bescherming Bevolking en militaire zaken. Het zal duidelijk zijn dat veel voorwerpen in deze rubrieken geplaatst kunnen worden, maar omdat er altijd wel voorwerpen tussenzitten, die daar niet in passen, is er ook nog een rubriek 'diversen'.

Tenslotte is er ok nog een rubriek 'Oud Alkemade'. Hierin wordt het voorraadbeheer van de Stichting Oud Alkemade vastgelegd. Denk bijvoorbeeld aan de voorraad lampen.

De stellingen op de zolder zijn rubrieksgewijs ingericht, met dezelfde soort voorwerpen zoveel mogelijk bij elkaar en op kleur gesorteerd.

Het doel van dit alles is om voorwerpen gemakkelijk terug te vinden als ze nodig zijn voor een tentoonstelling. Ook komt het voor dat voorwerpen in bruikleen afgestaan worden voor tentoonstellingen van een collega Historische Vereniging of voor educatieve doeleinden.

Soms komt het voor dat we een teveel krijgen van dezelfde soort voorwerpen. In dat geval schenken we het aan een andere Historische Vereniging. Of we proberen het te verkopen op de braderie. Voor een teveel aan gereedschap en naaimachines geldt dat we die goed kwijt kunnen aan de Stichting Gered Gereedschap. Die knapt dit materiaal op en levert het aan ontwikkelingslanden. Maar als het enigszins mogelijk is houden we het zelf. Je weet maar nooit wanneer het nog eens van pas komt.

Vroeger ontvingen we weleens wat in bruikleen, maar dat komt eigenlijk nooit meer voor. Op dit moment hebben we alleen nog wat stukken van de vroegere gemeente Alkemade in bruikleen.

Naast deze zolder hebben we overigens nog vier opslagplaatsen, waar we grotere stukken opslaan. Die bevinden zich op de Noorderhemweg, het Zuideinde en het Noordeinde (alle in Roelofarendsveen) en we maken gebruik van een deel van de kelder van het gebouw naast het gebouw van de Stichting Oud Alkemade.

Bijzonder

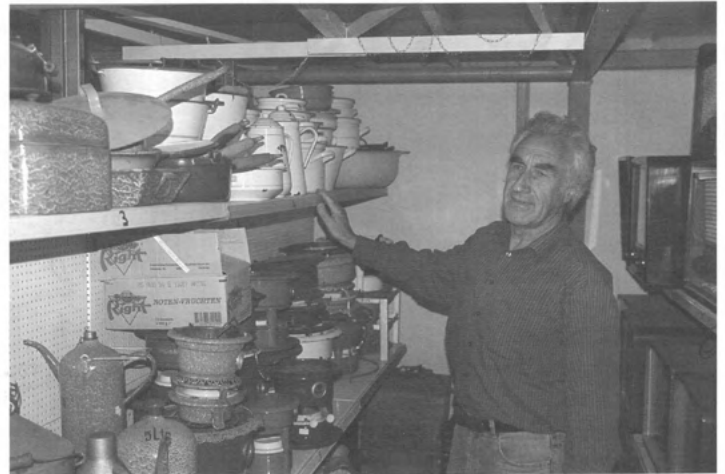
Dit werk is nooit klaar. Steeds opnieuw ontvangen we weer nieuwe voorwerpen en we zijn nog steeds niet klaar met het rubriceren en opslaan van alle voorwerpen, die in ons bezit zijn. Het gaat hierbij om duizenden voorwerpen.

Het meest bijzondere voorwerp dat we in bezit hebben vind ik wel een langwerpige zwarte platte kist van ongeveer 30 bij 120 cm., met daarin twee smalle glazen buizen. Op een van die buizen zit een amperemeter. Aan de buizen zit een electrisch snoer met een stekker. Maar ik heb tot nu toe de stekker nog maar niet in het stopcontact gestoken, omdat het snoer in erg slechte staat verkeert. In de kist bevindt zich verder nog een termometer. We hebben de kist gekregen van pastoor Kwakman uit Rijpwetering. We hebben echter geen idee wat hij er mee deed of waarom het in zijn bezit was.

Vaak lukt het echter wel om er achter te komen waar een voorwerp voor gebruikt werd.

Ik kan dat nazoeken in een aantal boeken of ik zoek op internet.

Een ander bijzonder voorwerp dat in ons bezit is, is een tand van de Aurora. Dat is de graafmachine, die de tunnel voor de HSL gegraven heeft.

Bij het opbouwen van een tentoonstelling moeten er weer allerlei van toepassing zijnde voorwerpen worden opgezocht. Maar echt druk hebben we het eigenlijk alleen als er een tentoonstelling wordt afgebroken. Want dan komt er een hele massa voorwerpen naar boven en die moeten dan weer opnieuw opgeborgen worden.

We kunnen natuurlijk altijd hulp gebruiken, dus als iemand zich geroepen voelt..... Hij of zij melde zich!"

Sjaak Koek is in principe iedere maandagavond en dinsdagmiddag aanwezig in het Historisch Centrum van de Stichting Oud Alkemade, Saskia van Uylenburglaan 22, Oude Wetering. Mensen, die iets voelen voor dit onderdeel van het werk van de Stichting Oud Alkemade kunnen bij hem terecht voor verdere informatie.

Samenstelling en foto's: Geert-Jan van Beek.

OPEN DAG OP 26 JUNI IN HISTORISCH CENTRUM

Op 26 juni hadden we weer onze jaarlijkse open dag, die voor ons de afsluiting van het seizoen is. Dit jaar was het de laatste dag, waarop bezoekers de zeer succesvolle dubbeltentoonstelling "met naald en draad" en "50 jaar Veense popmuziek" konden zien.

Om deze dag kracht bij te zetten hadden we de medewerking gekregen van Dominee van Zanten en enkele naaldkunstenaressen.

Helaas viel onze open dag tegelijk met de uiterst populaire Rabobank fietstocht en een paar andere evenementen, waardoor we niet het beoogde aantal bezoekers mochten ontvangen. Er wisten toch nog meer dan 40 bezoekers het centrum te vinden, waardoor het, mede dankzij de muziek, een gezellige dag was.

Stichting Oud Alkemade presenteert:

Een historische wandeling door het oude Roelofarendsveen

Net voor de zomersluiting van het museum werd de 500ste deelnemer aan de historische wandeling van Oud Alkemade feestelijk onthaald. We hadden er nauwelijks over durven dromen dat de wandeling door 'de Historie van de Oude Veen' zo veel belangstelling zou trekken.

De 500^e deelnemster aan de historische wandeling, Tiny van Klink, wordt door Marco Loos en Pieter van Ruiten (rechts) voorzien van een Oud Alkemade-shirt. Foto: Leo Stiens

En het einde is nog niet in zicht. Wat in september 2010 begon als een activiteit om het museum van Stichting Oud Alkemade extra onder de aandacht te brengen, is nu een activiteit waar de 'architect' van de historische wandeling Pieter van Ruiten met volle tevredenheid over zegt: "Het is prachtig dat we sinds de start al meer dan veertig groepen hebben rondgeleid door de geschiedenis van de Oude Veen. Iedereen binnen het corps van vrijwilligers werkt enthousiast mee aan het welslagen van dit uitzonderlijke evenement." Pieters' collega-gids is Marco Loos. Geboren Veender en bestuurslid van de Stichting. "Wat we doen is natuurlijk prachtig; we nemen de mensen letterlijk mee in de historie van de Veen. Zo vertellen we verhalen over de baggermannen, de plek van de Galg, maar ook hedendaagse geschiedenis, zoals waar de sluis en de lagune in Braassem-land zouden komen. Bovendien: er wordt heel wat afgelachen op zo'n tocht."

Na anderhalf uur wandelen belanden ze in de historische kroeg aan de sluis van Roelofarendsveen. Voor de koffiestop met

gebak van Schele Nel. Pieter vult aan: "Ja, soms valt het dan niet mee om de wandelaars weer op gang te krijgen. Maar er wachten hun nog meer interessante anekdotes en plekken die iedere Veender lief is: de oude veiling, de Petrus-Banden Kerk, het Gesticht en ga zo maar door." Uiteindelijk eindigen ze na een uurtje aan de stamtafel midden in het museum van Oud Alkemade. Marco: "En dan komen de verhalen pas goed los. Met 'n biertje en 'n wijntje ontstaan tussen de decorstukken van het museum de mooiste verhalen." Geen wonder dat iedereen steevast als donateur en vriend van Oud Alkemade het museum verlaat. Want men is er vast van overtuigd dat aan de geweldige inzet van de meer dan dertig vrijwilligers alle steun moet worden gegeven. Het museum mag nooit verloren gaan, vinden ze in de Veen. Ondanks de geschrapte gemeentelijke subsidie. Veenders hebben wat met hun geschiedenis. Ze zijn er zuinig op. Bij Oud Alkemade doen ze hun best de verhalen over te brengen naar de volgende generaties. De historische wandelingen met de enthousiaste gidsen Pieter en Marco helpen daar zeker aan mee.

Nieuwe wandelroute

Intussen beraden ze zich bij Oud Alkemade over een mogelijk vervolg op deze eerste historische wandeling. Marco Loos verdiept zich al maanden in de geschiedenis van Oude en Nieuwe Wetering. Marco: "Het is zeker niet eenvoudig. De huidige wandeling door de oude Veen heeft zo'n twee jaar aan voorbereiding gevraagd. Archiven doorworstelen, oude boeken lezen, stapels foto's doorspitten en ga zo maar door. Voor een route met mooie verhalen en aansprekende punten voorbereid is, ben je heel wat tijd kwijt. Maar gezien de enthousiaste reacties van de wandelende gasten, zijn we zeker van plan om in de loop van de tijd met een vervolg te komen."

Als u wilt boeken voor de historische wandeling, dan kunt u contact opnemen met het secretariaat van Oud Alkemade, tel. 071-5018326 of via de webside www.oud.alkemade.net.

HERINNERINGEN

Kermis vieren

Koud dat we het vaak gehad hebben ... die dinsdagavonden tijdens de openingsoptocht voorafgaand aan de kermis die in de jaren vijftig nog op woensdag en donderdag werd gehouden. Daar liepen we dan in onze blauwe gymbroekjes en witte shirtjes, met voor de troepen uit als vlaggendrager onze gymmeester meneer Van der Linden. Maar doorlopen deden we, op de wijs van ons clublied of in de maat met de muziek van Liefde voor Harmonie. Als je goed doorstapte, voelde je de kou en het kippenvel niet. Alle sportverenigingen en muziekkorpsen uit de regio liepen mee: van het Noordeinde naar het Zuideinde en terug. Daarna naar het Westeinde heen en terug, tot dat we na een uurtje of twee bij het kermisterrein aangekomen waren.

Kermisoptocht 1958 met 'de Pretmaker' van de Anna kleuterschool. Jongens in blauwe korte broek, meisjes blauw crêpe papierenplooirokje, allen wit bloesje en witte sokjes.

De volgende dag was er de 'verklede en versierde' optocht. Die startte bij de Ignatiusschool, de jongensschool aan het Noordeinde. We waren er weer allemaal bij. Met versierde steppen en kindervagens, of verkleed als speelkaarten, Japanse dame of als negertje of indiaan. En allemaal op de foto natuurlijk! De Veense kermis was in vroeger jaren wijd en zijd beroemd, misschien wel berucht. Lui uit Leimuiden, Langeraar en zelfs Leiden wisten dat je in de Veen het best kermis kon houden. In mijn vroegste herinnering – ik was aan het begin van de vijftiger jaren een jaar of drie-vier – was de kermis op het oude voetbalveld van DOSR, op de plek waar nu ongeveer De Schelp is. Je moest de Provinciale weg oversteken dat was best nog gevaarlijk maar gelukkig stond er altijd een politieagent die de boel in de gaten hield. Ik zal nooit de meest spectaculaire attractie vergeten.

Dat was een soort ronde silo van een meter of zeven hoog. Je moest via trappen omhoog om over de reling naar beneden te kijken. In die arena reed een motor almaar rondjes, van beneden naar boven en weer terug. Dus helemaal horizontaal! Aan het slot van de act stond een dame in een glitterpakje achter de bestuurder met haar armen gespreid. Ik stond met open mond te kijken. Dat zoiets met de 'middelpuntvliedende kracht' te maken had, wist ik toen uiteraard nog niet.

Later was 'Maarten's dijk' het kermisterrein. Dat was de dijk boven de huidige Populierenstraat, waar ooit de boerderij van Maarten van Ruiten lag en waar de jongens vroeger graag vliegerden omdat je zo'n lekker eind naar beneden kon hollen.

Het was de tijd van 'kinderen een kwartje' voor de zweef, de fietsjes en de draaimolen waar de kinderen vochten om als eerste op het paard of in de brandweerauto te komen. Daar waren ook de schommelschuitjes, waar je heerlijk met je vader of een andere volwassene in mocht. En wat spannend was het als je het dak raakte. Maanden van te voren spaarden we voor de kermis: bollen pellen, onkruid wieden of anjers pluizen. Daarnaast hoopte je dat je peetoom je stilletjes een gulden in je hand stopte.

Later werd het serieuzer: je moest de juiste kleren hebben voor de kermis, bijvoorbeeld een Noorse trui. En wat nog belangrijker was: met wie ging je kermis vieren? Hoorde je er een beetje bij, of bleef je een beetje zielig alleen lopen? Heel wat stelletjes zijn op de kermis ontstaan, soms eindigend in een 'moetje', want het bier vloeide rijkelijk bij Jan Punt.

Hoe anders is het geasfalteerde kermisterrein nu, waar je met één euro al niets meer kunt doen, waar je alleen maar punten kunt verdienen voor cadeaus die je van ze lang-zal-ze-leven niet bijeen kunt winnen en wat je alleen maar kapitalen kost. Dan denk ik liever weer aan vroeger, ruik ik zelfs die natte, grassige kermisgrond met hier een daar een houten vlonder waar je even droog kon staan, hoe je stiekem met je vriendje in de botsautootjes ging en waar je nog echte horloges en klokjes kon winnen.

Als ik nu de kinderoptocht zie met versierde fietsjes en skelters, die met evenveel liefde en geduld zijn versierd als wij indertijd deden, ook weer met Liefde voor Harmonie voorop, krijg ik een brok in mijn keel en heb ik moeite mijn tranen op te houden. Het is al zo lang geleden, maar zit toch ook nog zo dichtbij ...
José van der Meer-Van der Zwet

Heeft u ook bijzondere herinneringen aan de kermis van vroeger? Laat het ons weten en stuur uw reactie naar de redactie of mail naar info@oud.alkemade.net.

DE OPENBARE BIBLIOTHEEK DICHT? KOM NOU.

Een bibliotheek is een bron van informatie, cultuur, amusement en ontspanning. Roelofarendsveen heeft ook zo'n instelling, waar scholieren, ouders en ouderen met plezier regelmatig naar toe gaan: De Bloemlezer. Maar ...

In het kader van de gemeentelijke bezuinigingen adviseert het college van B en W van Kaag en Braassem de gemeenteraad om met ingang van 2014 de subsidie voor bibliotheek de Bloemlezer in Roelofarendsveen af te schaffen. Per inwoner moet de gemeente in 2014 een bedrag van € 513,80 aan het Rijk afdragen om een gecertificeerde basisbibliotheekvoorziening in stand te mogen houden. Sinds de gemeentelijke fusie telt Kaag en Braassem bijna 26.000 inwoners. Dat betekent een jaarlijkse afdracht van ruim € 355.000. Het college ervaart het als scheef dat alle inwoners van Kaag en Braassem moeten bijdragen aan een bibliotheek in Roelofarendsveen. Bovendien is het bijdragen aan een dergelijke instelling volgens hen geen wettelijke taak voor de gemeente. Door het schrappen van de subsidie aan de bibliotheek bespaart de gemeente jaarlijks € 125.000. Dit heeft voor De Bloemlezer, maar ook voor de lezers en leners, grote gevolgen. Door geldgebrek bestaat zelfs de mogelijkheid dat het resultaat van jarenlange arbeid door vele vrijwilligers alle inspanning teniet wordt gedaan en de bibliotheek haar deuren moet sluiten.

Een openbare bibliotheek

In 1967 wordt het verenigingsgebouw van de parochie St. Petrus Banden, de Pancratiuszaal, gesloopt. Het houten gebouw voldoet niet meer aan de eisen. Bovendien zijn er plannen om op die plek seniorenflat 'De Arendshorst' te bouwen. Door de Stichting Jeugd- en Verenigingsgebouw wordt het nieuwe dorps huis 'De Alkeburcht' gebouwd. Dat was in de tijd van burgemeester Smolders. Omdat de oude Pancratiuszaal ook als onderkomen diende voor de parochiële bibliotheek gaat ook deze gebruik maken van de nieuwe Alkeburcht. Hiervoor wordt in het gebouw een aparte ruimte gereserveerd. Het plan is om een bibliotheek op te zetten die voor iedereen toegankelijk is en niet alleen voor de katholieke bevolking. Dat vraagt om een verandering binnen het bestuur. Op 19 november 1968 wordt de *Stichting Openbare Bibliotheek Alkemade Oost* opgericht.

1000 boeken en 10 vrijwilligers

De bibliotheek wordt ondergebracht in een zaaltje van de Alkeburcht. Met duizend boeken in voorraad en tien vrijwilligers wordt het draaiende gehouden. Alles wordt zelf gedaan: boeken bestellen, herstellen, mensen adviseren bij het lenen van boeken. Uitleengegevens worden met de hand op kaartjes geschreven en in kaartenbakken ondergebracht. Oud-medewerkster Nolly van Schadewijk zegt over deze tijd: "Het was heel kleinschalig, je wist alle boeken blindelings te vinden. En pas als er geld gespaard was van de contributie konden we er nieuwe boeken bij kopen."

Tekort aan ruimte

Per oktober 1975 telt de bibliotheek 340 lezers en een verouderd boekenbezit. Er zijn 3500 banden, waarvan 1400 jeugdboeken. De Stichting Bibliotheek Alkemade Oost geeft bij het gemeentebestuur aan dat de bibliotheek in het kleine zaaltje in het dorps huis niet voldoet. Het wordt ook voor andere doeleinden gebruikt en heeft te weinig ruimte. Maar 50 vierkante meter. De Stichting vraagt een plek voor een grote openbare

bibliotheek. Zij wil aansluiten bij de overkoepelende Bibliotheek Centrale en zo in aanmerking komen voor rijkssubsidie. Om aan de daarvoor geldende eisen te voldoen besluit het bestuur dat de jeugd tot 18 jaar met ingang vanaf 1 januari 1976 gratis gebruik mag maken van de bibliotheek. Ook de contributie van ouderen wordt gelijkgetrokken met het landelijke peil, en gaat omlaag. Burgemeester Bolten laat zich ontval len dat de voormalige conciërgewoning naast het gemeentehuis wellicht als bibliotheek gebruikt kan worden. Na een jaar blijkt dat dit niet door kan gaan wegens de technische staat van de woning. Inmiddels is het gratis lezen voor de jeugd zo'n succes dat de bibliotheek wordt overstroomd met jeugdleden.

Herman Rutte, voorzitter van het bibliotheekbestuur, overhandigt burgemeester P. Bolten 2923 handtekeningen ten gunste van nieuwbouw van een bibliotheek. Foto's: Witte Weekblad

Het bestuur besluit daarop met ingang van 12 februari 1977 geen nieuwe jeugdleden meer in te schrijven. Er is te weinig ruimte hen te ontvangen. Zicht op een grotere ruimte is er nog steeds niet en het bibliotheekbestuur voelt zich aan het lijntje gehouden. Tien jaar aanmodderen met een schijntje subsidie van 750 gulden per jaar en een behuizing waar de boeken aan alle kanten uitpuilen. De bibliotheek is inmiddels op één na de grootste instelling binnen de gemeente. Zij willen hun rechten erkend zien.

Burgemeester Bolten: Een goede bibliotheekvoorziening is van groot belang voor de gemeente

Maart 1978 gaat de gemeenteraad akkoord met een gemeentelijk bibliotheek beleidsplan voor de komende

jaren. Het plan voorziet in de stationering van bibliobussen in de kleine kernen en de stichting van een nieuwe openbare bibliotheek in Alkemade Oost. Burgemeester Boltzen zegt hierover: *"Daar wij een goede bibliotheekvoorziening van groot belang achten voor de culturele en educatieve ontplooiing van de inwoners der gemeente zijn wij van mening dat de middelen gevonden moeten worden om een en ander te realiseren"*. De raad toont zich zeer ingenomen met de plannen van B en W.

Alkeburcht, Annahof of toch de Meerkreuk?

Maar in 1980 is de situatie niet wezenlijk veranderd. De behuizing is nog steeds te krap en voldoet ook in andere opzichten niet. Er zijn 3000 boeken plus een wisselbestand van 1000 boeken van de Provinciale Bibliotheek, die elk half jaar wordt omgeruild. Bij 1200 leden dreigt er weer een ledenstop. Het bestuur wil nieuwbouw en heeft een voorkeur voor de Meerkreuk. Deze locatie is makkelijk te bereiken voor bejaarden en scholieren. En met een goed onderkomen kunnen ze eindelijk aansluiten bij het landelijke bibliotheekplan. In 1981 wordt het duizendste jeugdlid ingeschreven, Sabine van der Meer uit Roelofarendsveen. Samen met de volwassenen telt de bibliotheek dan 1620 lezers. Er zijn 7000 boeken in voorraad en er worden dat jaar 43.000 boeken uitgeleend. In 1982 zijn er plannen om de onderste verdieping van het dorpshuis geheel in te richten als bibliotheek. Deze verbouwing hoopt men in 1983 gerealiseerd te hebben. In februari 1983 doen B & W echter een voorstel om de aanstaande bouw te versoberen in verband met hoge kosten voor de aanleg van sportvelden. Voor het bestuur van de bibliotheek is de maat vol. Met ingang van 14 februari sluiten zij de bibliotheek. Binnen veertien dagen zijn er onder de bevolking van Alkemade 2.923 handtekeningen opgehaald ten gunste van nieuwbouw. Deze worden aan het gemeentebestuur aangeboden om hun standpunt kracht bij te zetten.

Maart 1983:
Voorzitter
Rob Jansma
overhandigt
weer handte-
keningen aan
loco-burge-
meester Niek
Verhaar en
wethouder
Dick van Beek

De werkzaamheden in de bibliotheek worden eind februari weer hervat. Omdat het bestuur meent dat een verbouwing aan de Alkeburcht te duur gaat worden, gaan er stemmen op om kleuterschool de Annahof in te richten als bibliotheek. Maar ook dat vindt

geen doorgang. In 1985 valt de beslissing dat de verbouwing van het dorpshuis toch doorgaat. Vanaf september 1985 wordt de bibliotheek tijdelijk gehuisvest in de Ignatiuschool aan het Noordeinde in Roelofarendsveen. Inmiddels ontstaat er hooglopende ruzie tussen het bestuur van de bibliotheek en de gemeente. Het bestuur kan zich niet verenigen met de plannen voor een vestiging in een verbouwde Alkeburcht, omdat het 'te duur' zou zijn, en stappen op. Door de gemeente wordt er een interimbestuur aangesteld. Deze formeren met instemming van de gemeenteraad een nieuw bestuur.

Oktober 1986:
Burgemeester
J.S. Wagenaar
opent de tijde-
lijke huisves-
ting in de Igna-
tiuschool.
Rechts voorzit-
ter mevr.
Hoogenboom.

Burgemeester Meerburg: Een schaapsherder scheert zijn schapen wel, maar vilt ze niet

De verbouwing verloopt naar wens en op 11 december 1986 opent burgemeester Meerburg de bibliotheek.

Burgemeester
A. H. Meerburg
opent de nieu-
we bibliotheek
in december
1986 met het
opspeelden van
haar naam-
kaartje van
Mirjam Hilstra,
de nieuwe bi-
bliothecalesse.

Deze beschikt nu over twintig vrijwilligers, 2000 leden, (waarvan 1300 jeugdleden), 17.500 boeken en een schitterende accommodatie waar veel andere bibliotheken jaloers op zijn. Dorpshuis en bibliotheek zijn nu gescheiden en hebben een eigen ingang. Volgens Meerburg kan de bibliotheek altijd een beroep blijven doen op het gemeentebestuur, want: "Een schaapsherder scheert zijn schapen wel, maar vilt ze niet." Met deze beeldspraak geeft Meerburg aan dat de bibliotheek zich verzekerd weet van een jaarlijkse financiële bijdrage. Hij spoort de jeugd uit Alkemade aan om hun kennis in de bibliotheek te verbreden. Het streven naar een bestand van 20.000 boeken wordt aan het eind van het jaar gehaald. Bovendien wordt er een betaalde bibliothecalesse aangesteld om de organisatie in goede banen te leiden. De volgende

stap is de automatisering van het boeken- en ledenbestand.

De Provinciale Bibliotheek Centrale wil geld zien

In 1988 verandert het provinciaal beleid voor openbare bibliotheken. Was de ondersteunende taak van Provinciale Bibliotheek Centrale voorheen gratis, nu wil men van het gemeentebestuur hiervoor een financiële vergoeding zien. Dat is voor de gemeente een tegenvaller. Het beleid van de PCB was er voorheen op gericht om zoveel mogelijk kleinere gemeenten aan een openbare bibliotheek te helpen. En nu daar met pijn en moeite op is ingegaan, voelt men zich bekocht. In 1990 wordt het drieduizendste lid ingeschreven, de heer Brock uit Roelofarendsveen. Het boeken- en ledenbestand is dan geheel geautomatiseerd. Bibliotheek de Bloemlezer blijft groeien. In 2003 zijn zij met 3247 leden en 100.000 uitleningen per jaar de grootste openbare bibliotheek binnen de regio.

Fusie van openbare bibliotheken in de regio

Per 1 juli 2006 gaat de bibliotheek een fusie tot basisbibliotheek aan met andere openbare bibliotheken in de regio; Alphen a/d Rijn, Jacobswoude, Rijnwoude, Ter Aar, Liemeer, Nieuwkoop en Zoeterwoude. Die fusie wordt in feite van hogerhand opgelegd, omdat de provincie bibliotheken met minder dan 30.000 inwoners in hun standplaats geen subsidie meer willen verlenen. Hiermee hopen de bibliotheken hun leden meer service te kunnen bieden en samen sterk te staan bij de overheid. Het hart van de organisatie zetelt in Alphen. Aan deze fusie hangt wel een kostenplaatje. De deelnemende gemeenten worden verplicht om met ingang van 2008 voor elke inwoner garant te staan met een bedrag van 11 euro. Voorheen was dit € 9,80. De organisatie gaat verder onder de naam Bibliotheek Rijn en Venen. Hieronder vallen 7 bibliotheken en de sta-plekken van de bibliobus. De vestiging in Roelofarendsveen heeft in 2007 een bestand van 25.000 boeken.

Donkere wolken pakken zich samen

Bibliotheek de Bloemlezer is met name in de voormalige gemeente Alkemade actief. Maar sinds de fusie met Jacobswoude in 2009 wordt de tegenwoordige gemeente Kaag en Braassem voor het bibliotheekcertificaat ook aangeslagen voor de inwoners uit Jacobswoude. Vanwege de grotere gemeente is die bijdrage daardoor bijna verdubbeld. De dienstverlening is echter hetzelfde gebleven. Het kan dan ook niet anders of

het gemeentebestuur gaat zich bezinnen of dit op een goedkopere manier kan worden opgelost.

Aan de andere kant heeft de openbare bibliotheek zich inmiddels een vaste plek in de samenleving veroverd. Er worden niet alleen boeken uitgeleend, men kan er ook terecht voor cd's, studiemateriaal en spelletjes. Voor visueel gehandicapten zijn er groot-letterboeken en luisterboeken op cd. Naast het uitleenen van materiaal zijn er tal van vaste activiteiten, onder anderen bijeenkomsten voor peuters en kleuters, voorleeswedstrijden en festiviteiten in de boekenweek. Ook is er een uitgebreid informatiepunt met allerhande folders, en een nauwe samenwerking met scholen, jeugdclubs, ouderen en verenigingen. Ook de sociale functie van de bibliotheek, zoals een krantje lezen, een praatje maken en het bekijken van een expositie, mag zeker niet uitgevlakt worden. Door de Stichting Vrienden van bibliotheek de Bloemlezer worden bijzondere dingen gerealiseerd, zoals een taxatie van kunst en kitsch door veilinghuis 'Onder de Boompjes'. Een heel bijzonder initiatief in 2010 is het idee om oorlogsherinneringen van plaatsgenoten op te schrijven en te bundelen, met als resultaat het boek *'Een benauwd halfelfje'*. Al deze activiteiten komen tot stand door de belangeloze inzet van veel vrijwilligers. *Het is voor de gemeenschap een groot gemis als dit alles door sluiting van de bibliotheek zou verdwijnen.*

Protest tegen de dreigend sluiting: doe mee!

Oud-onderwijzer en oud-gemeenteraadslid Henk van Tol heeft het initiatief genomen om als protest tegen de bezuinigingen elke zaterdag van elf tot twaalf op het plein vóór het gemeentehuis demonstratief te gaan lezen. Hij nodigt iedereen uit daaraan mee te doen! De actie duurt tot november, want dan beslist de raad over de bibliotheek.

Burgemeester Van der Velde-Menting zegt hierover in het Leidsch Dagblad van 22 augustus: Een bibliobus is voor de gemeente veel goedkoper, en wat het gezelligheidsaspect betreft, mensen kunnen elkaar ook spreken in horecagelegenheden. En anders nodig ik iedereen van harte uit om elkaar te ontmoeten in de hal van het gemeentehuis, daar staat immers ook een koffieapparaat!

Wij, redactie van Alkmadders, vragen ons af of de historische ontwikkeling van een zo belangrijk orgaan binnen de gemeenschap op deze manier in één klap teniet mag worden gedaan. Er gaat daarmee meer verloren dan alleen een sociale ontmoetingsplaats ... *Toos van Dijk-Spruit*

Lezers voor het gemeentehuis.

